

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

“Φορολογικές ελαφρύνσεις
και απλουστεύσεις και άλλες διατάξεις”
(Σχέδιο Νόμου)

Αθήνα, 6 Νοεμβρίου 2000

Διαδικασία

Με το από 18.10.2000 έγγραφο του προς τον Πρόεδρο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, ο Υφυπουργός Οικονομικών κ. **Απόστολος Φωτιάδης** διαβίβασε το Σ/Ν για "Φορολογικές ελαφρύνσεις και απλουστεύσεις και άλλες διατάξεις" και ζήτησε τη διατύπωση Γνώμης της Ο.Κ.Ε. σύμφωνα με το ν. 2232/1994.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε., σε συνέχεια αυτού του εγγράφου, όρισε κατά τη συνεδρίαση της 18/10/2000, Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους κ.κ. **Νικόλαο Αναλυτή** (με αναπληρωματικό τον κ. **Χαράλαμπο Κεφάλια**), **Γεώργιο Χαμψηλομάτη**, **Δημήτριο Πολίτη**, **Κωνσταντίνο Κόλλια**, **Νικόλαο Λιόλιο** και **Παναγιώτη Αλεξόπουλο** (με αναπληρωματικό τον κ. **Μιχαήλ Κυριακόπουλο**).

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο κ. **Δ. Πολίτης**. Στην Επι-

τροπή Εργασίας συμμετείχαν οι Εμπειρογνώμονες κ.κ. **Γεώργιος Βερτσώνης**, **Ηλίας Μήτσιος** και **Κωνσταντίνος Αναστασόπουλος**. Τον επιστημονικό συντονισμό είχαν οι Επιστημονικοί Συνεργάτες της Ο.Κ.Ε. **Δρ. Ματίνα Γιαννακούρου** και **Δρ. Αθανάσιος Παπαϊωάννου**.

Η Επιτροπή Εργασίας άρχισε τις εργασίες της την 19η Οκτωβρίου 2000 και τις ολοκλήρωσε σε 4 συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίαση της 30ης Οκτωβρίου.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε. στην οποία εισηγητές ήταν οι κ.κ. **Δ. Πολίτης** και **Γ. Χαμψηλομάτης**, ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της **6ης Νοεμβρίου 2000** και υιοθέτησε το ακόλουθο κείμενο ως υπ' αριθμ. 47η Γνώμη .

I. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Συνοπτικά, η διάρθρωση του φορολογικού σχεδίου νόμου έχει ως εξής:

Το νομοσχέδιο αποτελείται από τρία μέρη. Το **Α' Μέρος** περιλαμβάνει πέντε Κεφάλαια.

Το **Κεφάλαιο Α'** του νομοσχεδίου (άρθρα 1-2) αναφέρεται στις φορολογικές διευκρινήσεις για τους αγρότες και στις απαλλαγές για την αγορά πρώτης κατοικίας. Το **Κεφάλαιο Β'** (άρθρα 3-8) αναφέρεται στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων, στη φορολογία επιτηδευματιών, στη φορολογία νομικών προσώπων και στα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης. Το **Κεφάλαιο Γ'** (άρθρα 9-12) αναφέρεται σε ρυθμίσεις για την καταβολή χρεών προς το Δημόσιο. Το **Κεφάλαιο Δ'** (άρθρα 13-15) αναφέρεται στις ρυθμίσεις των ειδικών φόρων καταναλώσεως και σε άλλες τελωνειακές ρυθμίσεις. Το

Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 16-18) αναφέρεται σε οργανωτικά θέματα. Το **Κεφάλαιο ΣΤ'** (άρθρα 19-24) περιλαμβάνει διάφορες ρυθμίσεις για την αναστολή εκτέλεσης, την αντιμετώπιση λαθρεμπορίας πετρελαίου και καπνικών προϊόντων, αύξηση ποσών μηνιαίων βασικών συντάξεων, θέματα Οικονομικού Επιμελητηρίου, θέματα Σώματος Ορκωτών Εκτιμητών και θέματα Φ.Π.Α.

Το **Β' Μέρος** (άρθρα 25-33) αναφέρεται στις ρυθμίσεις, στα τέλη χαρτοσήμου και τις ειδικές φορολογίες. Τέλος, το τρίτο μέρος (άρθρα 34-36) αναφέρεται σε κατάργηση φόρων υπέρ τρίτων και σε μεταφορά κοινωνικών πόρων στον κρατικό προϋπολογισμό.

II. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή Ελλάδος είχε και κατά το παρελθόν ευκαιρία να διατυπώσει την άποψή της για την ακολουθητέα φορολογική πολιτική. Συγκεκριμένα, με τις υπ' αριθ. 5 (Μάιος '96), 7 (Ιανουάριος 1997) και 35 (Σεπτέμβριος 1999) Γνώμες είχε διατυπώσει τις ακόλουθες αρχές :

α. Δίκαιη κατανομή του φορολογικού βάρους ανάλογα με τη φοροδοτική ικανότητα των πολιτών.

β. Για τον προσδιορισμό του φορολογικού βάρους, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η μετακύλιση και το σημείο τελικής επίπτωσης του φόρου.

γ. Οι φόροι θα πρέπει να επιλέγονται έτσι, ώστε να ελαχιστοποιείται η επίπτωση τους στις οικονομικές δραστηριότητες των πολιτών.

δ. Το φορολογικό σύστημα πρέπει να στοχεύει στην ανταγωνιστικότητα, ανάπτυξη και την απασχόληση, καθώς και στην εξάλειψη του παραεμπορίου και της παραοικονομίας.

ε. Η διάρθρωση του φορολογικού συστήματος πρέπει να διευκολύνει την άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής για σταθεροποίηση και ανάπτυξη.

στ. Το φορολογικό σύστημα πρέπει να

είναι απλό και κατανοητό τόσο στους φοροτεχνικούς υπαλλήλους, όσο και στους φορολογούμενους, να επιτρέπει την εφαρμογή του χωρίς διακρίσεις και να έχει χαμηλό κόστος διαχείρισης.

ζ. Είναι αναγκαία η μείωση της έμμεσης φορολογίας σε σχέση με την άμεση, προκειμένου να εναρμονιστεί η σχέση αυτή με τις αντίστοιχες σχέσεις που ισχύουν στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές οικονομίες. Υπενθυμίζεται ότι με βάση στοιχεία του 1999, οι έμμεσοι φόροι στην Ελλάδα συμμετείχαν με ποσοστό 68%, έναντι 32% που είναι η συμμετοχή των άμεσων φόρων. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η σχέση είναι αντίστροφη αυτής που ισχύει στην Ελλάδα.

η. Η χρήση άμεσων επιδοτήσεων για ενίσχυση ορισμένων ομάδων του πληθυσμού ή συγκεκριμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, είναι προτιμητέα έναντι των φορολογικών απαλλαγών επειδή:

- είναι περισσότερο αποτελεσματική και καλύπτει και εκείνους που δεν έχουν φορολογητέο εισόδημα,
- προκαλεί λιγότερες στρεβλώσεις στην οικονομία,
- το κόστος διαπιστώνεται με ακρίβεια και
- είναι περισσότερο διαφανής.

θ. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι μείζον πρόβλημα αποτελεί ο φοροεισπρακτικός μηχανισμός που σε καθημερινή βάση εφαρμόζει τη φορολογική νομοθεσία στην πράξη. Η άμεση αναδιοργάνωση των αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, με εκσυγχρονισμό των δομών και υποδομών του, αποτελεί απόλυτα απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού και δίκαιου φορολογικού συστήματος, καθώς και για την εξασφάλιση επαρκών φορολογικών εσόδων. Τίποτα δεν είναι δυνατόν να υποκαταστήσει έναν άρτιο φοροεισπρακτικό μηχανισμό.

ι. Οι σημαντικές μεταβολές που επήλθαν με την εφαρμογή του συστήματος TAXIS, η ανάγκη εναρμόνισης με την κοινοτική φορολογική νομοθεσία, αλλά και οι συχνές νομοθετικές πρωτοβουλίες (που θα πρέπει ωστόσο να περιοριστούν γιατί δημιουργούν σύγχυση περί του τι ισχύει), επιβάλλουν την άμεση κωδικοποίηση της φορολογικής νομοθεσίας και την επικαιροποίηση της κωδικοποίησης αυτής σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Με δεδομένες τις ανωτέρω αρχές, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το υπό κρίση σχέδιο νόμου, κινείται σε βελτιωτική κατεύθυνση, σε σχέση με προηγούμενες νομοθετικές πρωτοβουλίες, περιέχοντας κάποιες διατάξεις που ανταποκρίνονται στη φιλοσοφία που πρέπει να διέπει τη φορολογική πολιτική, χωρίς όμως να μεταβάλλει ουσιαστικά το φορολογικό καθεστώς των χαμηλών και των μεσαίων εισοδηματικών τάξεων, που επωμίζονται το κυριότερο φορολογικό βάρος. Ειδικότερα:

- καταργούνται μια σειρά από έμμεσους φόρους,
- καταργούνται φόροι που δεν ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες, επιβαρύνουν διαδικαστικά τις φορολογικές υπηρεσίες αλλά και τους συναλλασσόμενους πολίτες και επιχειρήσεις, αποφέροντας δυσανάλογα μικρά έσοδα στο κράτος και καθιστούν ακόμα πιο περίπλοκη τη φορολογική νομοθεσία και
- καθιερώνεται ένα πάγιο σύστημα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των κλιμακίων της φορολογίας εισοδήματος, κάτι που ανταποκρίνεται στη φορολογική δικαιοσύνη και συμβάλει στη σταθερότητα της φορολογικής μας νομοθεσίας.

Παρά τα όποια θετικά βήματα σημειώνονται στο Σ/Ν, η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει ότι αυτό δεν ανταποκρίνεται σε γενικότερους αναπτυξιακούς στόχους, δεν συμβάλλει στην

αναδιανομή του εισοδήματος αλλά και δεν πληρεί την αρχή της δίκαιης κατανομής του φορολογικού βάρους. Συγκεκριμένα, ενώ ο νομοθέτης προβαίνει -και ορθά- στη μείωση του ανώτατου φορολογικού συντελεστή, γεγονός που ευνοεί τα ανώτερα φορολογικά εισοδήματα (τα οποία ωφελούνται σωρευτικά, καθώς επωφελούνται και από την προβλεπόμενη αύξηση του αφορολόγητου ορίου), καθώς επίσης και στη μείωση του ποσοστού φορολόγησης του εισοδήματος των νομικών προσώπων, δεν προβαίνει σε ανάλογης έκτασης ανακούφιση των χαμηλών και ιδίως των μεσαίων εισοδημάτων, με μέτρα όπως η αναδιάρθρωση των φορολογικών κλιμακίων. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το Σ/Ν πρέπει να προχωρήσει σε αυτή την κατεύθυνση, καθώς και στην περαιτέρω αύξηση του προτεινόμενου αφορολόγητου ορίου.

Επίσης, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι θα πρέπει να επανεξεταστεί, με αφορμή αυτό το σχέδιο νόμου, το ζήτημα της φορολόγησης της αποζημίωσης που καταβάλλεται σε περίπτωση απόλυσης, καθώς επίσης και σε περίπτωση συνταξιοδότησης. Σχετικά υπενθυμίζεται η πρόταση που περιέχεται στην ΕΓΣΕΕ του 2000 (άρθρο 16), σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να απαλλάσσεται της φορολογίας η αποζημίωση απόλυσης μέχρι ποσού 10.000.000 δραχμών.

Η Ο.Κ.Ε. σημειώνει θετικά τις διατάξεις

που ενισχύουν τις πολύτεχνες οικογένειες (π.χ. άρθρο 2 παρ. 1 για την αύξηση των αφορολόγητων ποσών για αγορά πρώτης κατοικίας για οικογένειες με περισσότερα από 2 τέκνα, άρθρο 3 παρ. 2 για το τεκμήριο από ιδιοκατοίκηση από το 3ο παιδί και μετά, κ.λπ.), στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του γενικότερου δημογραφικού προβλήματος της χώρας.

Επισημαίνεται, όμως, ότι η φορολογική πολιτική, για να είναι ολοκληρωμένη, δεν θα πρέπει να αγνοεί το προφίλ και τις ανάγκες της μέσης φορολογούμενης οικογένειας, η οποία σήμερα αποτελείται συνήθως από τέσσερα μέλη (δύο τέκνα). Οποιαδήποτε πολιτική ενίσχυσης της οικογένειας δεν μπορεί να παραβλέπει αυτή την πραγματικότητα.

Παράλληλα, η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει την ανάγκη να αναγνωρισθεί από το φορολογικό μας σύστημα η ιδιαίτερη σημασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ως μοχλού ανάπτυξης και δημιουργίας απασχόλησης, σημασία η οποία κατ' επανάληψη έχει τονισθεί τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Το παρόν σχέδιο νόμου δεν κάνει καμία αναφορά στο θέμα αυτό.

Παρακάτω διατυπώνονται οι παρατηρήσεις της Ο.Κ.Ε. κατ' άρθρον.

ΙΙΙ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ

Κεφάλαιο Α'

Άρθρο 1

Φορολογικές ελαφρύνσεις για τους αγρότες και τους πολύτεχνους

Παρ. 1

Διευρύνονται οι παρεχόμενες φορολογικές διευκολύνσεις (αφορολόγητο ποσό

ανά στρέμμα, συνολική απαλλασσόμενη έκταση και ανώτατο όριο απαλλαγών) σε όλους τους αγρότες κατά τη μεταβίβαση αγροτικών εκτάσεων με κληρονομιά, δωρεά ή γονική παροχή, εφόσον αυτές πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για αγροτική χρήση.

Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η προβλεπόμενη από το σχέδιο νόμου αύξηση της τάξε-

ως του 20% κινδυνεύει να εξουδετερωθεί από την εξαγγελθείσα αύξηση των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων, σε περίπτωση βέβαια που η τελευταία καταλάβει και τα αγροτικά ακίνητα. Σε αυτήν την περίπτωση θα πρέπει να προβλεφθεί το πλήρως αφορολόγητο της μεταβίβασης μέχρι ενός αριθμού στρεμμάτων, ανάλογα με τη φύση της εκμετάλλευσης, γεωγραφικά και άλλα κριτήρια.

Παρ. 2

Προβλέπεται ότι κατά τη μεταβίβαση γεωργικής ή κτηνοτροφικής έκτασης, λόγω κληρονομικής διαδοχής, δεν φορολογείται ποσό που ισούται με το 75% της, ανά στρέμμα, αξίας για κάθε κληρονόμο ή κληροδόχο και για μέχρι 120 στρέμματα μεταβιβαζόμενης έκτασης.

Η Ο.Κ.Ε. κρίνει ότι με τη ρύθμιση αυτή δεν επιτυγχάνεται ο σκοπός της διάταξης που είναι η ενίσχυση της μεταβίβασης μεγάλων γεωργικών κληρών και ισχυρών αγροτικών εκμεταλλεύσεων στα παιδιά των αγροτών και προτείνει να προβλεφθεί ανώτατο πλαφόν στρεμμάτων για τα οποία η μεταβίβαση θα είναι αφορολόγητη.

Παρ. 5

Αυξάνονται οι παρεχόμενες για τους αγρότες φορολογικές απαλλαγές κατά την αγορά αγροτικών εκτάσεων, εφόσον οι εκτάσεις αυτές πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για αγροτική χρήση.

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει ό,τι και στην περίπτωση της παρ. 1 για την ταυτότητα του λόγου.

Παρ. 8

Κατά την αγορά ή ανταλλαγή κυριότητας γεωργικών και κτηνοτροφικών εκτάσεων, απαλλάσσεται από το φόρο

μεταβίβασης ακινήτων, ποσό ίσο με το 75% ανά στρέμμα μεταβιβαζόμενης έκτασης και μέχρι 120 στρέμματα αυτής για κάθε αγοραστή.

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει ό,τι και στην περίπτωση της παρ. 2 για την ταυτότητα του λόγου.

Άρθρο 2 **Απαλλαγές για την αγορά πρώτης κατοικίας**

Παρ.1

Αυξάνονται τα αφορολόγητα ποσά κατά την αγορά οικίας, διαμερίσματος ή οικοπέδου ως πρώτης κατοικίας από οικογένειες που έχουν περισσότερα από δύο τέκνα.

Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι η εξαγγελθείσα αύξηση της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων πρέπει να οδηγήσει σε αναπροσαρμογή των προτεινόμενων ποσών, προκειμένου να μην εξουδετερώσει την παρεχόμενη από την συγκεκριμένη διάταξη αύξηση.

Άρθρο 3 **Ελαφρύνσεις στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων**

Παρ. 1

Με την παράγραφο αυτή ρυθμίζονται θέματα φορολογίας του εισοδήματος που αποκτούν τα ανήλικα τέκνα από την προσωπική τους εργασία ή από περιουσιακά στοιχεία που περιέρχονται σε αυτά από τρίτους. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι το εισόδημα από περιουσιακό στοιχείο που περιήλθε στο ανήλικο με χαριστική παροχή γονέα του, φορολογείται στο όνομα του γονέα που το παραχώρησε. Στο όνομα του τελευταίου, φορολογείται και η υπεραξία που προέρχεται από μεταγενέστερη εκποίηση του περιουσιακού αυτού στοιχείου.

Η διάταξη αυτή και συγκεκριμένα η τελευταία υποπαράγραφος της 1η παραγράφου, είναι δυσνόητη και θα προκαλέσει σημαντικά ερμηνευτικά προβλήματα καθώς δεν διακρίνεται ούτε καν ο σκοπός του νομοθέτη. Δυστυχώς, ούτε η Εισηγητική Έκθεση βοηθάει προς την κατεύθυνση αυτή καθώς δεν αναφέρει τίποτε σχετικά. Η διάταξη θα πρέπει να αναδιατυπωθεί.

Παρ. 2

Προσαυξάνεται κατά τριάντα (30) τετραγωνικά μέτρα για κάθε τέκνο από το τρίτο και μετά η επιφάνεια της ιδιοκατοικούμενης κύριας κατοικίας, για την οποία το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα, απαλλάσσεται από τη φορολογία εισοδήματος.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι ο Έλληνας νομοθέτης θα πρέπει να αναγνωρίσει πλέον την κοινωνική πραγματικότητα, όπου τα δύο παιδιά ανά οικογένεια είναι το ζητούμενο. Γι' αυτό, θα πρέπει να δίδονται τα σχετικά κίνητρα από το δεύτερο παιδί και μετά.

Παρ. 4 εδ. 1

Εκ παραδρομής έχει γραφεί ολογράφως " το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων" το οποίο δεν αντιστοιχεί στο ποσό που αναγράφεται αριθμητικά "(400.000)".

Παρ. 5

Με την προτεινόμενη διάταξη εντάσσονται στις δαπάνες που εκπίπτουν από το συνολικό εισόδημα τα ποσά που αφορούν στην αγορά συσκευής ηλεκτρονικού υπολογιστή και των περιφερειακών (π.χ. εκτυπωτή, μόντεμ, σκάνερ) που αποτελούν ενιαία σύνολο μαζί του, στην αγορά εκπαιδευτικού λογισμικού, καθώς και στην πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

Δεδομένου ότι η ταχύτητα της διάδοσης των νέων τεχνολογιών συμβαδίζει πλέ-

ον και με την συνεχή ανανέωσή τους, η Ο.Κ.Ε. προτείνει να διευκρινιστεί ότι η εκπίπτόμενη αυτή δαπάνη καταλαμβάνει και την αντικατάσταση μεμονωμένων περιφερειακών, καθώς και την εκάστοτε ανανέωση της συνδρομής στο Internet που έχει περιοδική διάρκεια (π.χ. εξαμηνιαία, ετήσια).

Παρ. 6

Με τη νέα διάταξη περιορίζεται το όριο έκπτωσης της δαπάνης για χορηγίες σε νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς από ποσοστό 15% σε 10% του συνολικού φορολογούμενου εισοδήματος του φορολογούμενου.

Η Ο.Κ.Ε. διαφωνεί με τη μείωση αυτή καθώς περιορίζει το εύρος των χορηγιών που είναι δυνατόν να γίνουν. Δεν παραγνωρίζεται η πιθανότητα καταστρατήγησης τέτοιων διατάξεων αλλά αυτή αντιμετωπίζεται με ουσιαστικό έλεγχο και όχι με γενικές διατάξεις που βλάπτουν και τις πραγματικές χορηγίες.

Παρ. 8

Με τη νέα διάταξη αυξάνεται από 100.000 δρχ. σε 1.000.000 δρχ. το αφορολόγητο όριο της δωρεάς ή χορηγίας, ενώ παράλληλα μειώνεται ο συντελεστής φόρου που παρακρατείται από το δωρητή ή τον χορηγό από 20% σε 10% στο πάνω από 1.000.000 δρχ., ποσό της δωρεάς ή χορηγίας.

Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με τη διάταξη αυτή για τους λόγους που αναφέρονται στην παρατήρηση επί της παραγράφου 6.

Παρ. 9

Προσαυξάνεται κατά είκοσι (20) τ.μ. για κάθε τέκνο η επιφάνεια της κατοικίας που θεωρείται ως πρώτη κατοικία για τη λήψη στεγαστικού δανείου.

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει την προσαύξηση κατά τριάντα (30) τ.μ. από το τρίτο παιδί και πάνω, στο πλαίσιο της φιλοσοφίας της ενίσχυσης των πολύτεκνων, η οποία διέπει το νομοσχέδιο συνολικά.

Παρ. 10,11

Με τις παραγράφους αυτές τιμαριθμοποιείται η κλίμακα φόρου με ποσοστό 5% και μειώνεται ο ανώτατος φορολογικός συντελεστής από 45% σε 42,5% για τα εισοδήματα του 2001 και από 42,5% σε 40% για τα εισοδήματα του 2002.

Η Ο.Κ.Ε. σε προηγούμενες Γνώμες της (υπ. αριθ. 7/97 και 35/99) είχε προτείνει την αύξηση του αφορολογήτου ορίου και την ετήσια τιμαριθμοποίηση των κλιμακίων εισοδήματος. Κρίνοντας μη ικανοποιητικές τις προτεινόμενες ρυθμίσεις (με εξαίρεση τη μείωση του ανώτατου φορολογικού συντελεστή) η Ο.Κ.Ε. επαναφέρει τις παλαιότερες προτάσεις της.

Συγκεκριμένα η Ο.Κ.Ε. προτείνει το αφορολόγητο όριο να ισούται τουλάχιστον με τις αντίστοιχες ετήσιες αποδοχές του ανειδίκευτου εργάτη. Επίσης, η Ο.Κ.Ε. προτείνει την αναδιάρθρωση και την προσθήκη νέων φορολογικών κλιμακίων (μεταξύ του 2ου και του 3ου) προκειμένου να υπάρξει δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών και πραγματική ελάφρυνση των μεσαίων εισοδημάτων.

Παρ. 12

Θεσμοθετείται η τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας ανά διετία με βάση τον δείκτη τιμών καταναλωτή.

Η Ο.Κ.Ε. κρίνει θετικά τη διάταξη αυτή, θεωρεί όμως ότι η ανά διετία αύξηση θα πρέπει να υπολογίζεται ξεχωριστά για κάθε έτος, έτσι ώστε η αύξηση του δεύτερου έτους να υπολογίζεται επί του αυξημένου ποσοστού του πρώτου έτους.

Άρθρο 4 **Φορολογία επιτηδευματιών**

Παρ. 1

Περιορίζεται το όριο έκπτωσης της δαπάνης για χορηγίες σε νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν πολιτιστικούς σκοπούς από 15% σε 10% προκειμένου να υπάρξει εναρμόνιση με την παρ. 6 του άρθρου 3.

Η Ο.Κ.Ε. διαφωνεί με τη μείωση αυτή για το λόγο που αναφέρεται στην παρατήρηση επί της παραγράφου 6.

Παρ. 13, 14, 16

Με τις παραγράφους 13,14 και 16 θεσπίζεται ο έλεγχος των δαπανών για δικαιώματα και αποζημιώσεις που καταβάλλει επιχείρηση σε άλλες επιχειρήσεις για τη χρησιμοποίηση τεχνικής βοήθειας, ευρεσιτεχνιών, σημάτων κ.λπ. (royalties), εφόσον υπερβαίνουν το 4% των ακαθαρίστων εσόδων που προκύπτουν από τη χρήση του συγκεκριμένου δικαιώματος ή σε κάθε περίπτωση το ποσό των 100 εκατομμυρίων. Ο έλεγχος δαπανών ανατίθεται σε ειδικές Επιτροπές που θα συσταθούν και θα λειτουργούν στα αρμόδια ελεγκτικά όργανα (Ε.Θ.Ε.Κ., Π.Ε.Κ. κ.λπ.), χωρίς να διευκρινίζεται εάν απαιτείται προέγκριση.

Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με τον έλεγχο αυτό, έχοντας όμως την αρνητική εμπειρία της μη λειτουργίας στο παρελθόν αντίστοιχων Επιτροπών που προβλέπει το ισχύον καθεστώς, επισημαίνει ότι η Πολιτεία πρέπει να μεριμνήσει για την δραστηριοποίηση των υπό σύσταση Επιτροπών, προκειμένου να μην αδρανοποιηθεί εξ' αυτού του λόγου η διάταξη. Ως προς τη σύνθεση των Επιτροπών αυτών η διάταξη πάσχει από αοριστία δεδομένου ότι αυτή πρέπει να ορίζεται στο υπό συζήτηση νομοσχέδιο και να μην παραπέμπεται σε υπουργικές αποφάσεις.

Επίσης, η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες που υπερβαίνουν το προβλεπόμενο από το νομοσχέδιο όριο των 100 εκατομμυρίων, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις δαπάνες της επιχείρησης, ανεξάρτητα από το χρόνο που θα πραγματοποιηθεί ο προβλεπόμενος έλεγχος.

Παρ. 20

Με την παράγραφο αυτή αντικαθίστανται οι διατάξεις του πέμπτου και των επόμενων αυτού εδαφίων της παρ. 2, καθώς και η παράγραφος 3 του άρθρου 32 του ν. 2238/1994 περί εξωλογιστικού προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματος εμπορικών επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, οι υφιστάμενες διατάξεις της παρ. 2 του παρ. άρθρου επαναδιατυπώνονται και τροποποιούνται ώστε να εναρμονιστούν με τις διατάξεις του Κ.Β.Σ., αλλά και με σχετική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει να ενιαιοποιηθούν οι διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 2238/1994 όσον αφορά στις προβλεπόμενες κυρώσεις και προσαυξήσεις για τις παραβάσεις που διαπιστώνονται, έτσι ώστε να εμπίπτουν σε αυτές όλες οι δραστηριότητες και όχι ορισμένες επιλεκτικά.

Παρ. 24

Δεν θεωρούνται ως εικονικά τα φορολογικά στοιχεία που εξέδωσε η κοινωνία κληρονόμων ή ο κληρονόμος ή σύζυγος ή τέκνα αποβιώσαντος ή συνταξιοδοτηθέντος συζύγου ή γονέα, τα οποία φέρονται ότι εκδόθηκαν από τον αποβιώσαντα ή συνταξιοδοτηθέντα επιτηδευματία, εφόσον, πριν τον φορολογικό έλεγχο, διαπιστώνεται ότι πράγματι έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία του λαμβάνοντα και του εκδόσαντα αυτά και ότι η αξία τους έχει συμπεριληφθεί στις οικείες δηλώσεις ΦΠΑ και φορο-

λογίας εισοδήματος και έχει γίνει η σχετική απόδοση φόρων.

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει η ρύθμιση αυτή, την οποία κρίνει θετικά, να επεκταθεί και στην περίπτωση των προσωπικών εταιρειών στις οποίες συμμετέχουν σύζυγοι, έτσι ώστε να καλυφθεί και η υπόθεση του ταυτόχρονου θανάτου π.χ. σε αυτοκινητιστικό ατύχημα και των δύο συζύγων ομορρύθμων εταίρων.

Άρθρο 5 Τεκμήρια δαπανών διαβίωσης

Παρ. 1

Τίθεται ανώτατο όριο προσαύξησης κατά 10% της τεκμαρτής δαπάνης για κάθε στοιχείο τεκμηρίου μετά το δεύτερο. Το ποσό της προσαύξησης δεν μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από στοιχεία που έχει στην κυριότητα ή την κατοχή του ο υπόχρεος.

Η Ο.Κ.Ε. κρίνει ότι θα πρέπει να διευκρινισθεί :

- Επί ποίου τεκμηρίου μεταξύ των περισσότερων θα γίνει ο υπολογισμός της προσαύξησης του 10%.
- Στην περίπτωση που το μεγαλύτερο σε αξία τεκμήριο αποκτηθεί εντός της τρέχουσας διαχειριστικής περιόδου (π.χ. τους τρεις τελευταίους μήνες), η Ο.Κ.Ε. προτείνει να γίνεται αναγωγή σε δωδεκατημόρια.

Με την ευκαιρία της διάταξης του άρθρου 5, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει τα εξής :

Σήμερα οι επενδυτικές δαπάνες των αγροτών (εκτός από τον αρδευτικό εξοπλισμό) εξακολουθούν να αποτελούν τεκμήριο δαπανών που προσδιορίζουν το επίπεδο κατανάλωσης των αγροτών και συνεπώς το εισόδημά τους. Οι δαπάνες αυτές των α-

γρωτών δεν γίνονται με τα τρέχοντα αγροτικά εισοδήματα αλλά είτε με αποταμιεύσεις που δεν έχουν δηλωθεί, είτε με την συνδρομή όλης της οικογένειας, είτε τις περισσότερες φορές με δανειοδότηση και κοινοτικές επενδυτικές ενισχύσεις.

Αποτελεί οξύμωρο σχήμα να θεωρούνται οι επενδυτικές δαπάνες των αγρωτών ως φυσικών προσώπων τεκμήρια και οι αντίστοιχες δαπάνες των αγρωτικών επιχειρήσεων (Α.Ε.) να μην θεωρούνται (βεβαίως για τα κεφάλαια που απαιτούνται για τη σύσταση Α.Ε. δεν υφίσταται τεκμήριο ούτε πόθεν έσχες). Δεν είναι δυνατόν όλοι οι αγρότες να υποχρεωθούν να συστήσουν εταιρείες διότι δεν μπορούν για λόγους οικονομικούς, κοινωνικούς, μορφωτικούς κ.λπ. Επιπλέον, όταν οι επενδύσεις των αγρωτών αποτελούν τεκμήριο, εμποδίζουν την είσοδο των νέων αγρωτών στο αγρωτικό επάγγελμα και δυσκολεύουν την εκσυγχρονιστική προσπάθεια των ήδη εργαζόμενων στη γεωργία.

Για τους παραπάνω λόγους η Ο.Κ.Ε. προτείνει :

Η ίδια συμμετοχή στις επενδυτικές δαπάνες των αγρωτών για αγορά αγρωτικής εκμετάλλευσης, μηχανολογικού εξοπλισμού και πάσης φύσεως ελκυστήρων και μηχανημάτων, συμπεριλαμβανομένων και μεταφορικών (αγρωτικών αυτοκινήτων κ.λπ.), καθώς και για δαπάνες ανέγερσης κτισμάτων, κατασκευής θερμοκηπίων και άλλων αγρωτικών εγκαταστάσεων, που αποδεδειγμένα εξυπηρετούν τις ανάγκες της αγρωτικής εκμετάλλευσης, να μην αποτελεί τεκμήριο.

Άρθρο 6 **Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων**

Με τις διατάξεις αυτές επέρχονται ορισμένες μειώσεις στη φορολογία των νομι-

κών προσώπων οι οποίες κλιμακώνονται σε ένα διάστημα διετίας. Πιο σημαντική είναι η μείωση του συντελεστή φορολογίας εισοδήματος από 40% σε 37,5 για τα εισοδήματα του οικονομικού έτους 2002 και σε 35% για το έτος 2003.

Οι μειώσεις αυτές, που αποτελούν υλοποίηση εξαγγελιών που ήδη έχουν γίνει, κρίνονται θετικά.

Άρθρο 8 **Φορολογική διαδικασία**

Παρ. 17

Με τη διάταξη αυτή ορίζεται ότι τα δικαιολογητικά οικογενειακών δαπανών που εκπίπτονται από το φορολογητέο εισόδημα δεν συνυποβάλλονται με τη φορολογική δήλωση αλλά φυλάσσονται από το φορολογούμενο για να επιδειχθούν σε τυχόν μελλοντικό έλεγχο.

Η διάταξη κρίνεται θετικά γιατί απαλλάσσει τις φορολογικές αρχές από μια περιττή διαδικαστική επιβάρυνση, τη στιγμή που είναι βέβαιο ότι έτσι και αλλιώς δεν γινόταν έλεγχος κατά την εκκαθάριση των δηλώσεων. Πάντως, με την ευκαιρία της διάταξης αυτής, η Ο.Κ.Ε. τονίζει τη σημασία που έχει η έκπτωση των οικογενειακών δαπανών από το φορολογητέο εισόδημα ως κίνητρο προς τους πολίτες για να ζητούν θεωρημένες αποδείξεις. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να αυξηθεί το σχετικό όριο του 1.000.000 δραχμών, που έχει μείνει αμετάβλητο για πολλά χρόνια.

Άρθρο 11 **Ρυθμίσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών**

Δίδεται η δυνατότητα πληρωμής των βεβαιωμένων οφειλών από στεγαστικά στάδια της Εθνικής Κτηματικής Τράπεζας χωρίς τις νόμιμες προσαυξήσεις μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μεθεπόμενου

μήνα από τη δημοσίευση του νόμου. Με άλλα λόγια, η προθεσμία αυτή, αναλόγως της ημέρας δημοσίευσης του νόμου, μπορεί να είναι από δύο, κατ' ελάχιστον, ως τρεις κατά μέγιστον μήνες.

Ένα τέτοιο χρονικό διάστημα είναι ίσως ανεπαρκές για να υπάρξει επαρκής ενημέρωση των ενημερωμένων και να αξιοποιηθεί στον επιθυμητό βαθμό η παρεχόμενη δυνατότητα. Για το λόγο αυτό, προτείνεται η θέσπιση προθεσμίας 4 μηνών από τη δημοσίευση του νόμου.

Άρθρο 12
Κατάργηση του μέτρου απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα

Με τη διάταξη αυτή, καταργείται η δυνατότητα απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα για φορολογικά χρέη με διοικητική απόφαση.

Η ρύθμιση αξιολογείται ιδιαίτερα θετικά, καθώς εναρμονίζεται με τις αρχές του Κράτους Δικαίου που επιβάλλουν να λαμβάνονται μέτρα σοβαρού περιορισμού της ελευθερίας του ατόμου μόνο όταν διαπράττονται ποινικά αδικήματα και στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας.

Άρθρο 13
Τροποποιήσεις και συμπληρώσεις των ν. 2127/1993 και 1165/1918 και άλλες διατάξεις

Παρ. 4

Προβλέπεται η απαλλαγή από πρόστιμα και κυρώσεις των περιπτώσεων λαθρεμπορίας αυτοκινήτων που έχουν διαπιστωθεί ως τις 31.8.2000, εφ' όσον, εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση του νόμου, καταβληθεί στην αρμόδια τελωνειακή αρχή ποσό ίσο με το σύνολο των επιβαρύνσεων που υπήρχαν κατά το χρόνο διαπίστωσης της παράβασης.

Η διάταξη δεν μπορεί να γίνει δεκτή καθώς

καλύπτει μία κατηγορία αδικημάτων ιδιαίτερης κοινωνικής και οικονομικής απαξίας και κατά συνέπεια προκαλούνται εύλογα ερωτηματικά ως προς τα πραγματικά κίνητρα της διάταξης. Προτείνεται η απόσυρσή της.

Άρθρο 16
Θέματα υπηρεσιών

Η αναβάθμιση των φορολογικών υπηρεσιών του εκσυγχρονισμού της υποδομής τους, της αποκέντρωσης, της διασφάλισης της διαφάνειας και της αξιοκρατίας είναι ζητήματα πολύ σημαντικά για τη λειτουργία του φορολογικού συστήματος. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι τα ζητήματα αυτά πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης με τους αντίστοιχους φορείς.

Ειδικότερα τώρα ως προς τη διάταξη με την οποία απαγορεύεται σε εφοριακούς που είναι Διευθυντές ή Προϊστάμενοι Τμημάτων και που έχουν εκλεγεί μέλη νομαρχιακής ή τοπικής αυτοδιοίκησης να υπηρετούν στον τόπο εκλογής για όσο χρόνο διαρκεί η θητεία τους, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το ζήτημα αυτό άπτεται των πολιτικών δικαιωμάτων των δημοσίων υπαλλήλων και δεν μπορεί να ρυθμίζεται αποσπασματικά με ένα φορολογικό νομοσχέδιο.

Άρθρο 21
Αύξηση ποσών μηνιαίων βασικών συντάξεων

Οι βασικές συντάξεις του Ο.Γ.Α. αυξάνονται από 1.1.2001 κατά 5.000 δρχ. και από 1.1.2002 άλλες 5.000 δραχμές.

Η διάταξη κρίνεται θετικά.

Άρθρο 32
Κατάργηση Ειδικού Φόρου Τραπεζικών Εργασιών

Καταργείται ο Ειδικός Φόρος Τραπεζικών Εργασιών.

Η κατάργηση του εν λόγω φόρου αποτελούσε πάγιο αίτημα των παραγωγικών τάξεων

και βεβαίως η κατάργησή του κρίνεται θετικά. Θα πρέπει, επίσης, να εξεταστεί η κατάργηση των φορολογικών επιβαρύνσεων των τραπεζικών εργασιών που προβλέπονται στο ν.128/1975.

Η κατάργηση αυτή προτείνεται με δεδομένο ότι η εισφορά του ν. 128/1975 αποτελεί συγκριτικό μειονέκτημα για τις ελληνικές τράπεζες και για τις ελληνικές επιχειρήσεις έναντι των τραπεζών και επιχειρήσεων άλλων χωρών. Η είσοδος της Ελλάδας στη ζώνη του Ευρώ από 1/1/2001 αυξάνει περαιτέρω τον ανταγωνισμό σε όλους τους κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Κατά συνέπεια η διατήρηση της εισφοράς του ν. 128/1975, δημιουργεί άνισο ανταγωνισμό μεταξύ των Τραπεζών και των επιχειρήσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα, έναντι των αντιστοίχων τραπεζών και επιχειρήσεων, που λειτουργούν στη ζώνη του ευρώ.

Άρθρα 34 και 35

Κατάργηση φόρων υπέρ τρίτων και εισαγωγή κοινωνικών πόρων στον κρατικό προϋπολογισμό

Με το άρθρο αυτό καταργούνται 58 φόροι υπέρ τρίτων, ενώ προβλέπεται ότι 37 κοινωνικοί πόροι, που μέχρι τώρα κατέληγαν σε συγκεκριμένα νομικά πρόσωπα του δημοσίου, θα εισάγονται στον προϋπολογισμό.

Οι διατάξεις αυτές κρίνονται κατ' αρχήν θετικά.

Επισημαίνεται πάντως ότι μεταξύ των καταργουμένων ή μεταφερομένων πόρων συγκαταλέγονται και πόροι διαφόρων ασφαλιστικών ταμείων. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι τα ζητήματα αυτά δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με αποσπασματικά μέτρα αλλά θα πρέπει να εξετασθούν συνολικά στο πλαίσιο του διαλόγου για το ασφαλιστικό σύστημα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Καθηγητής **ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΙΝΤΗΣ**

Στην Ολομέλεια της 6^{ης} Νοεμβρίου 2000 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ανδρέας Κιντής
Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Αναλυτής Νικόλαος
Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Σ.Ε.Β.

Μπαλωμένος Δημήτριος
Εκπρόσωπος Ελληνικής
Συνοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου
σε αναπλήρωση του
Δρακάτου Αλέξανδρου
Εκπρόσωπου Ε.Σ.Ε.Ε

Κανελλόπουλος Γεώργιος
Εκπρόσωπος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε

Καραμαλάκος Δημήτριος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε

Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Κυριαζής Δημήτριος
πρώην Πρόεδρος Σ.Ε.Β.

Τσαπής Γεώργιος
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών
σε αναπλήρωση του
Μαραζιώτη Αγγελου
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών

Φλέγγας Σπυρίδωνας
Μέλος Δ.Σ. Σ.Ε.Β.

Σκορίνης Νικόλαος
Α΄ Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Παπαδημητρίου Ιωάννης
Β΄ Αναπλ. Γεν. Γραμματέας
Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Σουλτανά Ευάγγελου
Μέλους Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Χαμηλομάτης Γεώργιος
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Χασιώτης Νικόλαος
Εκπρόσωπος Ένωσης
Ελλήνων Εφοπλιστών

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Παυλιδάκης Γεώργιος
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Αβραμόπουλου Παναγιώτη
Γ.Σ.Ε.Ε.

Αραζού Λεονάρδος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Αυγητίδης Ελευθέριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Βούτος Παναγιώτης
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Μητρόπουλος Ανδρέας
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
σε αναπλήρωση του
Βρεττάκου Ηλία
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Δεληγιάννης Αναστάσιος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κόλλιας Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λαιμός Στέφανος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Τσουκαλάς Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Αλεξόπουλος Παναγιώτης
Πρόεδρος Οικονομικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος

Βάγιας Παναγιώτης
Εκπρόσωπος Γεωτεχνικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος

Βαγιανάς Δημήτριος
Πρόεδρος Πανελληνίου
Φαρμακευτικού Συλλόγου

Γιατράκος Νικόλαος
Αναπληρωτής Δήμαρχος Αθηναίων

Δημουλάς Δημήτριος
Μέλος Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε
σε αναπλήρωση του
Γωνιωτάκη Γεώργιου
Β΄ Αντιπρόεδρου Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε

Καραγιάννης Δημήτριος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Κοιμήσης Απόστολος
Γενικός Γραμματέας Κ.Ε.Δ.Κ.Ε

Κορκοβέλος Ιωάννης
Εκπρόσωπος Δικηγορικού
Συλλόγου Αθηνών

Βοϊκλής Γεώργιος
Εκπρόσωπος Κέντρου
Προστασίας Καταναλωτών
σε αναπλήρωση του
Μαγουλά Γεωργίου
Προέδρου ΚΕ.Π.ΚΑ.

Γκίνης Σοφοκλής
ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.
σε αναπλήρωση του
Φάκα Χρήστου
Μέλους Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γρηγόριος Παπανίκος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της κας Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: (01) 9249510-2, Fax: (01) 9249514, e-mail: iproke@otenet.gr